

|                                |                |  |                          |
|--------------------------------|----------------|--|--------------------------|
| TYTOŃ<br>I WYROBY<br>TYTONIOWE | NORMA BRANŻOWA |  | BN-82                    |
|                                | Tabaka         |  | 8139-05                  |
|                                |                |  | Zamiast<br>BN-73/8139-05 |
|                                |                |  | Grupa katalogowa 1288    |

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są wymagania jakościowe i badania dotyczące jakości.

1.2. Określenia – wg PN-75/A-99000.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIA

2.1. Podział. Rozróżnia się, wg BN-81/8139-04, dwa typy tabaki:

- tabaka niearomatyzowana,
- tabaka aromatyzowana.

2.2. Przykład oznaczenia Tabaki Gdańskiej:

TABAKA GDAŃSKA BN-82/8139-05

3. WYMAGANIA

3.1. Surowiec. Do produkcji tabaki stosuje się wysiewki wyfermentowanych, ciemnych tytoni papierosowych. Nie dopuszcza się do zanieczyszczenia wysiewek ciałami obcymi, porażenia pleśnią, obcych zapachów. Zawartość piasku

nie powinna przekraczać 5 % suchej masy. Zestaw surowców w recepturach dla tabaki ustalony jest Zarządzeniem Dyrektora Zjednoczenia. Do sycenia i aromatyzowania tabaki stosuje się środki dozwolone przez Ministra Zdrowia.

3.2. Struktura tabaki. Tabaka powinna być sypka. Dopuszczalne są grudki rozsypujące się przy lekkim naciśnięciu.

3.3. Zapach. Tabaka niearomatyzowana powinna mieć swoisty zapach tytoniu.

Tabaka aromatyzowana powinna mieć oprócz tego zapach środków aromatyzujących.

Niedopuszczalny jest zapach stęchlizny i inne obce zapachy.

3.4. Wilgotność tabaki powinna mieścić się w granicach  $30 \pm 36$  % w opakowaniach po 50 g oraz  $25 \pm 1$  % w opakowaniach po 200 g.

3.5. Odczyn tabaki powinien być alkaliczny.

3.6. Pozostałe wymagania podano w tablicy.

| Nazwa tabaki | Typ              | Zawartość piasku, % suchej masy | Masa tabaki w opakowaniu jednostkowym przy wilgotności<br>a) 33 % – dla opakowań po 50 g,<br>b) 25 % – dla opakowań po 200 g<br>(g) | Rodzaj opakowania                                                                                         |                                                                                                                                                                             | Okres przechowywania<br><br>miesiące |
|--------------|------------------|---------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
|              |                  |                                 |                                                                                                                                     | jednostkowe                                                                                               | zbiorcze                                                                                                                                                                    |                                      |
| 1            | 2                | 3                               | 4                                                                                                                                   | 5                                                                                                         | 6                                                                                                                                                                           | 7                                    |
| Gdańska      | aromatyzowana    | do 5                            | a) $50 \pm 2,5$<br>b) $200 \pm 5,0$                                                                                                 | a) miękkie podwójne:<br>– etykieta<br>– papier parafinowany (PN-76/P-50452)                               | a) pakiet (215x116x18 mm) po 20 opakowań jednostkowych<br>b) opakowania jednostkowe o masie 200 g pakuje się bezpośrednio do kartonów (opakowań transportowych) po 60 sztuk | 4                                    |
| Mazurska     | niearomatyzowana | do 5                            | a) $50 \pm 2,5$<br>b) $200 \pm 5,0$                                                                                                 | b) torebka z folii aluminiowej (60x80x180 mm), podklejana od wewnątrz papierem, zamykana zszywką drucianą |                                                                                                                                                                             | 4                                    |

Zgłoszona przez Zjednoczenie Przemysłu Tytoniowego  
Ustanowiona przez Pełnomocnika Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej d/s nadzoru i koordynacji działalności przedsiębiorstw przemysłu tytoniowego dnia 16 lutego 1982 r.  
jako norma obowiązująca od dnia 11 maja 1982 r.  
(Dz. Norm. i Miar nr 7/1982 poz. 16)

#### 4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

##### 4.1. Pakowanie

4.1.1. Opakowanie jednostkowe. Tabakę należy pakować w opakowanie jednostkowe o wymiarach wg PN-71/O-79026 (tabaka pakowana po 50 g) oraz wg PN-78/O-79021 (tabaka pakowana po 200 g) zgodnie z wymaganiami podanymi w tablicach. Masa tabaki w opakowaniu jednostkowym i dopuszczalna odchyłka przy wilgotności 33 % i 25 % podane są w tablicy.

Opakowania powinny być czyste, nieuszkodzone i niepoгниecione.

Na każdym opakowaniu jednostkowym powinien być wyraźny napis zawierający co najmniej:

- a) oznaczenie wg 2.2,
- b) masę tabaki, g,
- c) nazwę przedsiębiorstwa,
- d) znak towarowy,
- e) datę produkcji i numer zespołu pakującego,
- f) cenę detaliczną,
- g) napis "aromatyzowania" w przypadku użycia środków aromatyzujących.

4.1.2. Opakowanie zbiorcze tabaki stanowi pakiet, który formuje się za pomocą papieru pakowego wg BN-66/7326-01, zaklejonego klejem wg BN-74/8085-01. Na ścianie czołowej każdego pakietu powinien być wyraźny napis zawierający co najmniej:

- a) nazwę tabaki,
- b) masę tabaki w opakowaniu jednostkowym,
- c) liczbę opakowań jednostkowych,
- d) masę tabaki w opakowaniu zbiorczym.

Liczba opakowań jednostkowych w pakiecie i wymiary pakietu podano w tablicy. Wymienione dane nie dotyczą opakowań jednostkowych o masie 200 g, które pakuje się bezpośrednio do pudeł transportowych.

4.1.3. Opakowanie transportowe. Pakiety z tabaką (w opakowaniach jednostkowych o masie 50 g) oraz opakowania jednostkowe o masie 200 g, pakuje się w pudła tekturowe składane wg PN-70/O-79402, o wymiarach zgodnych z PN-71/O-79033. W każdej ścianie pudła powinny być dwa otwory o średnicy 30 mm, dla dostępu powietrza. Dopuszcza się kilkukrotne użycie pudeł. Wewnątrz każdego pudła należy umieścić kartkę kontrolną zawierającą co najmniej:

- a) oznaczenie wg 2.2,
- b) nazwę przedsiębiorstwa,
- c) numer pudła,
- d) masę tabaki w opakowaniu jednostkowym,
- e) masę tabaki w pudle,
- f) datę produkcji.

Wtórnik kartki kontrolnej nalepia się na ścianie czołowej pudła. Złożone klapy pudła należy starannie zakleić taśmą podgumowaną, ostemplowaną pieczęcią przedsiębiorstwa lub taśmą z nadrukiem nazwy przedsiębiorstwa.

4.2. Przechowywanie. Tabakę w pudłach przechowuje się w pomieszczeniach czystych, bez obcych zapachów. Optymalne warunki przechowywania stanowią: temperatura w granicach  $5 \pm 16^{\circ}\text{C}$ , wilgotność względna powietrza w granicach  $65 \div 75\%$ . Pudła należy układać po dwa rzędy na wysokość nie większą niż 5 pudeł, na ażurowych podkładach o wysokości co najmniej 10 cm nad podłogą. Odległość pudeł od grzejników nie powinna być mniejsza niż 1 m, od ścian 60 cm. Pudła z tabaką należy chronić przed bezpośrednim działaniem promieni słonecznych. Tabaka przechowywana przez dłuższy czas w jednym pomieszczeniu powinna być przekładana co dwa miesiące, a w okresie letnim co miesiąc w ten sposób, aby pudła leżące na spodzie były ułożone w górnej warstwie. Ponadto w okresie letnim należy kontrolować pudła z tabaką co najmniej jeden raz w tygodniu, aby nie dopuścić do samozagrzania się tabaki.

Przy zachowaniu warunków przechowywania i transportu wg 4.3 tabaka jest zgodna z wymaganiami niniejszej normy w okresach podanych w tablicy.

4.3. Transport. W czasie transportu tabaka powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem, zamoczeniem i przesiąknięciem obcymi zapachami. W przypadku transportu krajowego należy wykorzystać pełną pojemność wagonu, a drzwi i okna zabezpieczyć przed przedostaniem się opadów atmosferycznych i iskiei.

W przypadku stosowania paletyzacji, jednostki ładunkowe należy formować na paletach o wymiarach 800 x 1200 mm. Ładunek na palecie powinien być zabezpieczony przed przesuwaniem się i deformacją.

#### 5. BADANIA

##### 5.1. Program badań

###### 5.1.1. Badania pełne obejmują:

- a) sprawdzanie jakości i znakowanie opakowań transportowych (4.1.3), zbiorczych (4.1.2) i jednostkowych (4.1.1),
- b) sprawozdanie cech krytycznych, tzn. struktury (3.2) i zapachu (3.3) tabaki,
- c) sprawdzenie masy tabaki w opakowaniach jednostkowych (3.6),
- d) oznaczanie wilgotności (3.4),
- e) oznaczanie zawartości piasku (3.6),
- f) sprawdzanie odczynu (3.5).

###### 5.1.2. Badania niepełne obejmują badania wg 5.1.1a) i b),

5.2. Pobieranie i przygotowywanie próbek do badań - wg PN-71/A-99001.

### 5.3. Opis badań

5.3.1. Sprawdzanie jakości i znakowanie opakowań transportowych, zbiorczych i jednostkowych wykonać przez oględziny opakowań wyznaczonych wg 5.2 do pobrania próbek.

5.3.2. Sprawdzanie struktury i zapachu tabaki wykonać organoleptycznie po otwarciu każdego opakowania jednostkowego w próbce.

5.3.3. Sprawdzenie masy tabaki w opakowaniach jednostkowych wykonać za pomocą wagi technicznej z dokładnością do 0,05 g. Odchyłkę masy ustalić w przeliczeniu na wilgotność 33 % dla opakowań o masie 50 g oraz w przeli-

czeniu na wilgotność 25 % dla opakowań jednostkowych o masie 200 g.

5.3.4. Oznaczanie wilgotności i zawartości piasku - wg PN-71/A-99002.

5.3.5. Sprawdzanie odczynu - wg PN-73/A-99004.

5.4. Ocena partii. Partię tabaki uznaje się za zgodną z normą jeżeli;

a) w przypadku badań pełnych - wynik badań wg 5.1.1 jest pozytywny,

lub b) w przypadku badań niepełnych - wynik badań wg 5.1.1 a) i b) jest pozytywny.

K O N I E C

### INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę - Zjednoczenie Przemysłu Tytoniowego, Warszawa.

#### 2. Istotne zmiany w stosunku do BN-73/8139-05

a) wprowadzono zmiany wynikające z uruchomienia produkcji tabaki w opakowaniach jednostkowych po 200 g (torbki),

b) sprawdzanie masy tabaki w opakowaniach jednostkowych po 200 g dokonuje się w przeliczeniu na wilgotność 25 %.

#### 3. Normy związane

PN-75/A-99000 Tytoń i wyroby tytoniowe. Nazwy i określenia

PN-71/A-99001 Tytoń i wyroby tytoniowe. Pobieranie próbek

PN-71/A-99002 Tytoń i wyroby tytoniowe. Badania fizyczne

PN-73/A-99004 Tytoń i wyroby tytoniowe. Badania chemiczne

PN-71/O-79033 Opakowania transportowe prostopadłościennne. Szereg wymiarowy

PN-71/O-79026 Opakowania jednostkowe. Szeregi wymiarowe

PN-73/O-75402 Opakowania transportowe tekturowe. Pudda

PN-78/O-79021 Opakowania. System wymiarowy

PN-76/P-50452 Papiery pakowe parafinowane oraz podłoża do parafinowania

PN-66/7326-01 Papiery pakowe zwykłe

PN-74/8085-01 Kleje skrobiowe i dekstrynowe. Wymagania

PN-81/8139-04 Wyroby tytoniowe. Klasyfikacja

#### 4. Symbol wg SWW - 2552-4.

5. Autor projektu normy - mgr Bronisław Compała, mgr inż. Ewa Michura - Centralne Laboratorium Przemysłu Tytoniowego, Kraków.